

Prijateljski ogenj v Vitanju

Žandarmerijski narednik Đuro Dronjak, po rodu Srb iz Zrmanje (Lika) je » bil leta 1941 komandir žandarmerijske postaje v Marenbergu« (današnjih Radljah ob Dravi). Poročen je bil z Elizabeto Lakovnik, mojo teto, starejšo mamino sestro. Stanovala sta v Radljah (takrat Marenberg). Bila sta brez otrok. Žandarmerijski narednik Drago Jukić doma iz Krivaje – Prijedor, je bil komandir žandarmerijske postaje v Ribnici na Pohorju, kamor je bil zaradi sporne literature, nekje iz vzhoda (najbrž i Sovjetske zveze) ki jo je posedoval, najbrž po kazni prestavljen v Ribnico na Pohorje, kjer je bil po izjavi njegovega sina , zelo priljubljen. Poročen s »Slovenko«, imel sina Dušana starega dve leti. Z Dronjakom sta bila znanca, morda prijatelja iz »skupne službe na Prevaljah«, od koder so bile njune žene. Na žandarmerijskih postajah v Mežiški ter Dravski dolini pa tudi drugod, so bili žandarji v glavnem Srbi, največ iz Like. Tu in tam se pojavlja kakšen posrbljeni Slovenec, saj je bilo napredovanje tudi pri žandarjih odvisno od narodnosti in lojalnosti režimu.

6. april leta 1941 ob dveh zjutraj. Nemške čete 49. ter 51. korpus prekoračijo državno mejo pri Dravogradu in Šentilju. Kraljeva vojska na nekaterih mestih nudi močan odpor. Največja ovira pri obrambi so bili oficirji hrvaške narodnosti, na katere so imeli že velik vplov Ustaši, ki so enostavno razpustili svoje enote ali pa so ovirali obrambne napore. Tudi komunisti, ki so dobili nalog od samega Tita, da se ne upirajo Nemcem, so pripomogli k hitrejšemu razpadu kraljeve vojske. Nemci prodirajo po Mislinjski dolini ter mimo Maribora in Ptuja proti Slovenski Bistrici in naprej. Žandarji v Dravski dolini »so odrezani« od matičnih vojaških enot. Maribor in Dravograd sta zasedena, edini mogoč preboj je pot preko Pohorja, »kamor odrinejo« žandarji z dela Mežiške in Dravske doline (Mežica, Prevalje, Dravograd, Radlje) »Njihov cilj je« združiti se s Kraljevo vojsko nekje pri Celju, ki še ni zasedeno. Oba komandirja Dronjak in Jukić sta se podala na pot s svojimi motornimi kolesi. Najbrž so bili tudi ostali žandarji motorizirani. Nekako so prišli čez Pohorje . »Jukić po pripovedovanju njegovega sina ni potoval v isti skupini« in ni padel pod streli in bombami tega »prijateljskega ognja«.

Najbližja pot preko Pohorja jih je vodila preko Lovrenca in so prišli med 8. In 10. aprilom do okolice Vitanja. Dne 10. 04. sta 49. ter 51. korpus Nemške vojske po štirih dneh vojskovanja, torej vojske, ki je v nekaj dneh pregazila vse napadene evropske države v nekaj dneh dosegla šele črto Šoštanj, Vitanje, Sl. Bistrica, Ptujška gora, torej so njihove predhodnice in izvidniške enote bile na tem področju vsaj dan pred tem datumom. Narednik Dronjak, ki je bil več vožnje s tovornjakom je s skupino svojih žandarjev v Vitanju ukradel vozilo Nemški izvidnici.

Z ukradenim tovornjakom so se odpeljali skozi Vitanje proti Celju. Cestišče je speljano po ozki soteski, dolgi vsaj tri kilometre. Na desni in levi so strme skale, morda tudi opuščeni kamnolomi, na levi (pa tudi na desni, kjer je pač njena struga, teče pohorska reka Hudinja, ki je v pomladanskih mesecih narastla in kar nevarna.) Na tej ožini je bila na skalovju nekje na polovici te poti v zasedi enota Jugoslovanske kraljeve vojske, ki je čakala na nemške predhodnico (izvidnico). Ko so se pripeljali žandarji do mesta zasede so jih vojaki v zasedi misleč, da so na vozilu Nemci, zasuli s krogli ter ročnimi bombami. Ubiti so bili vsi. Po pripovedovanju naj bi bilo mrtvih vsaj deset žandarjev. Kasneje, preden so jih pokopali (najbrž že v prisotnosti Nemcev), so poklicali mojo teto Lizabeto, ki pa svojega moža zaradi številnih ran, ki jih je dobil, ni prepoznala.

Pokopali so jih na pokopališču v Vitanju. Usoda Dragota Jukića ni znana. Ve se le to, da je padel 08.04. 1941 (podatek iz mrliškega lista, ki je v lasti Dušana Jukića, po podatkih iz Sistory pa je padel 09.04.), ko se je iz Ribnice preko Hudega Kota pripeljal z motorjem v bližino Vitanja. Tudi on je pokopan s to skupino žandarjev. Teta je dobila po vojni leta 1953 z Maršalata spomenico za svojim Đurotom. Na njej sta podpisa takratnih najvišjih predstavnikov FLRJ ,predsednika republike maršala Tita ter predsednika Zveze borcev Jugoslavije Aleksandra Rankovića. Naredniku Đuro Dronjaku, komandirju orožniške postaje Marenberg je bil s tem priznan status borca 1941. Tudi Lukićeva žena je dobila enako spomenico. Pri mojem obisku pokopališča v Vitanju leta 1963, mi je starejši domačin, sicer nekdanji grobar povedal, da so kmalu po vojni to skupno grobišče odstranili. Danes na tem pokopališču ni ne duha ne sluha o kakšnih žandarjih, ki so v aprilskih dneh leta 1941 padli in bili prav tu tudi pokopani. Njegovo paradno sabljo imam za spomin, spomenico pa hranimo v

našem veteranskem muzeju. Podrobnejših podatkov o njihovi smrti ni na razpolago. V župnijskih arhivih župnije v Vitanju nisem našel nobenega podatka, tudi na Upravni enoti v Konjicah, kamor Vitanje spada, so izjavili, da o tem dogodku ni podatkov.

Pri vsem tem, kar sem zapisal pa je presenetljivo, da slovenska obča morda še bolj vojaška zgodovina o tem dogodku ne ve ničesar. Pozanimal sem se pri nekaterih znanih zgodovinarjih iz Celja, Slovenj Gradca , pri zgodovinarjih iz Muzeja Slovenske vojske, ki o tem dogodku ne vedo ničesar. Žalostno vendar pričakovano. Zmagovalci so pač zamolčali del naše zgodovine, saj to ni edini primer. V aprilski vojni leta 1941 je takih primerov veliko. Tudi takih, bolj vedrih in poučnih, ko se je slavna osvajalska vojska pri prehodu jugoslovanske meje zaustavila za kar dva dneva (med Radgono in Ptujem), kjer so si vojaki dali duška z dobro kapljico, ki raste v teh krajih. Tudi to je del naše vojaške zgodovine (po Milošu Vauhniku) škoda!

Tone Korošec